

Film Sahnelerinde Sosyo-Kültürel Yansımalara İlişkin Türkiye'den Seçilen Örneklerle Analiz Çalışması

The Historical Development of Theatre and the Set Decoration and the Analysis of National Opera House in Ankara as a Sample

Pelin YILDIZ

H. Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Ankara, TÜRKİYE, peliny@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada iletişimin önemli araçlarından birisi olan film ve film sahnelerinin estetik teknik ve sosyo-kültürel boyutuna değinilmiş, filmlerin etkin iletişim fonksiyonunu yerine getirebilmesi için gereksinimi olan sahnelerden bahsedilerek; günümüz koşullarında sosyal ve kültürel ortamın etkinliğinde anlam bulan film sahnelerinden örnekler analiz edilerek konuya yaklaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, film, sahne, dekor, sosyokültürel.

ABSTRACT

In this work, film and film stages which is the most common medium of communication is being mentioned by technical and aesthetical and social and cultural dimensions, and also by mentioning the necessities of set design of films; it is being identified by making analysis of some films in today's condition's which are gaining values by the affections of social and cultural lives.

Key Words: Communication, film, stage, decoration, socio-cultural

1. Giriş

1.1. Kitle iletişim araçlarının gelişim süreci

Kitle iletişim araçları, iletişimin büyük ve yoğun kitlelere ulaşmasında önemli araçlar olarak teknolojik gelişmelere paralel olarak yaşantımıza girmiş ve 20. yüzyılın iletişim çağı olabilmesine olanak sağlayacak kadar önemli işlevleri ile toplumsal bildirişimde çok yönlü bir değere ve öneme sahip olmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının gelişmesi, Avrupa'da 19. yüzyılın ortalarında Sanayi Devrimi'nin başlaması ve başta Amerika olmak üzere tüm Batı ülkelerine hızla yayılmasıyla başlamış ve devam etmiştir. Sanayi Devrimi, insanların kırsal kesimden kentlere akın etmesine, yani kentleşmenin doğmasına ve kentlerde burjuva sınıfının oluşmasına yol açmıştır. İşte bu toplumsal gelişme, teknoloji alanında da önemli buluşların ortaya çıkmasına neden olmuştur. 19. yüzyıl başlarında kentleşmenin giderek yaygınlaştığı ve burjuva sınıfının topluma egemen olduğu dönemlerde, telgraf gazetelerin daha hızlı hazırlanması, demiryolu gazetelerin halka ulaştırılması, radyo ise haber ve bilgilerin geniş halk kitlelerine anında ulaşmasını sağlama yolunda önemli iletişim araçları olarak ortaya çıkmıştır.

Fotoğraf ya da sinema filmlerinin kablolu olarak uzak mesafelere ulaştırılmasının ilk ciddi araştırması 1884 yılında geliştirilen Nipkow diskidir. İkinci dünya savaşı öncesi 1929 ve 1935 yıllarında BBC Nipkow sisteminin gelişmişini 30 satırlı olarak yayına başlattı. Sonuçlardaki sorunları azaltmak için satır sayısı 60 ve 90 a sonra da 180e çıkarıldı. BBC 1937 yılına kadar bu sistemle yayını belirli bölgelerde sürdürmüştür.

Uzun bir zamandan beri tüm önemli araştırmalar için gereken destek ya devlet ya da firmalar tarafından bazen de her ikisi tarafından sağlanmaktaydı. Bu destekleme işlevi kapitalizm öncesi devlet ve kapitalizm sürecinden sonra devlet ve özel sektör veya büyük firmalar şeklinde açıklanabilir. Bugün de böyledir. Teknoloji ile bilimin buldukları nokta her zaman araştırılması gereken bir kavramdır.

Türkiye’de ilk matbaa Avrupa’dan 250 yıl sonra işlerlik kazanmış olmasına karşın, Cumhuriyet dönemindeki hızlı atılımlara paralel olarak gazetecilik alanında da teknolojiye önem verilmiş, teknolojinin en son ürünü olan rotatifler ithal edilerek kullanılmaya başlanmıştır.

İki dünya savaşı arasındaki dönem radyonun bulunuşuna tanıklık etmiştir. O zamana dek egemenliğini sürdürmüş olan yazı, radyonun bulunuşuyla gücünü paylaşmak zorunda kalmıştır. Radyonun doğurduğu rekabet ortamı ve radyonun II. Dünya Savaşı’nda kamuoyunu yönlendirmede kullanılması iletişim araçlarının savaşlarda ne kadar tehlikeli bir silah olabileceğini göstermiştir (cim.anadolu.edu.tr/pdf/2004/1130847878.pdf). Televizyon ise iletişim araçları arasına katılan 20. yüzyılın ilk yarısındaki önemli bir teknolojik gelişme olarak kendisini göstermiştir. Renkli televizyon ABD’de 1953’te, Kanada’da 1956’da, Japonya ve Avrupa’da 1960’lı yıllarda ortaya çıkmıştır. Ardından da doğrudan ve dolaylı yayın yapan uyduların dönemi başlamıştır. Bundan sonra da görüntünün sağladığı tüm olanakları kullanan televizyon, kitle iletişim araçları arasında ön plana çıkmıştır. İnternet ise günümüzde giderek yaygınlaşmaktadır. Bu yeni iletişim sistemi sayesinde yazı, ses, görüntü üçlüsü bir araya gelmekte, yani hem yazılı hem görsel-işitsel basının yerini doldurmaya aday bir iletişim teknolojisi karşımıza çıkmaktadır. Bu teknoloji sayesinde bir metni, bir sesi ya da bir görüntüyü bir ortamdan başka bir ortama taşımak için artık farklı teknolojik sistemlere başvurulması gerekmemektedir.

Günümüzün televizyon teknolojisinin temellerini oluşturan elektron tüpleriyle tarama yaparak görüntü iletme araştırmaları 1917 yılında başlamıştır. K. Zworykin ABD’de ilk kamera resim tüpünü oluşturdu. BBC 1937 yılında İngiltere’de 405 satırlı yayımla devam etme kararı aldı. O günden bu güne satır sayısı ve çerçeve oranlarında bir çok değişiklikler olmuş ama tarama prensibi değişmemiştir.

Televizyon teknolojisinde resimlerin taranarak elektriksel işarete çevrilmesinden sonra tekrar ışığa dönüştürülerek görülmesini sağlayan şey insan gözündeki retinanın hatırlama hatasıdır.

İletişim teknolojilerinin geçmişten günümüze medya üzerindeki etkileri incelendiğinde; iletişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte geleneksel medyadan sanayileşmiş medyaya, günümüzde ise interaktif medyaya geçiş yaşandığı görülmektedir. İletişim teknolojileri, kitle iletişim araçlarını yaygınlaştırmanın yanı sıra haber anlayışını da değişikliğe uğratmıştır. İletişim teknolojilerinin medya alanına getirdiği kolaylıklar ve yenilikler, üzerinde durulması gereken bir gerçektir.

Son yıllarda teknolojiyle donatılmış gökdelenler, gazetelerin ve televizyonların yayın yaptığı medya mekanları haline dönüşmüştür. Medya mekanları, gazetecilerin çalıştıkları kuruluşlarda daha rahat iş görmelerini, çalışmalarını daha geniş ve modern mekanlarda sürdürmelerini ve tüm teknolojik gelişmelerden yararlanmalarını sağlamıştır. Çağın tüm teknolojik ilerlemelerinden yararlanan medya kuruluşları, farklı iletişim araçları ile donatılmışlardır. Medya mekanları gazetecilik mesleğine bir anlamda makineleşmeyi getirmiştir. Öte yandan bilgisayara geçişle, teknolojik gelişme basın kuruluşlarında çalışanlara daha farklı biçimde yansımıştır: Bilgisayar mühendisleri, programcılar, sayfa çiziminden haberlerin oluşumuna kadar olan tüm birimlerde çalışmaya başlamıştır. Bu sistemin dışında kalan gazeteciler ise işten çıkarılmışlardır (cim.anadolu.edu.tr/pdf/2004/1130847878.pdf).

Ancak bu teknolojik gelişmelere karşın, mekanların ardında yaşanan bir başka gerçek, insan olgusunun ikinci plana atıldığı gerçeğidir. Basın sektöründe ofset sistemine geçildiği 1970'li yılların ikinci yarısından sonra, teknoloji insan unsuruna tercih edilir olmuş, ofset sistemin gelmesiyle oluşan sistem değişikliği sonucu pek çok basın çalışanı da işini kaybetmiştir. Bu durum karşısında Türkiye Gazeteciler Sendikası, medya kuruluşlarıyla yaptığı toplu sözleşme görüşmelerinde, toplu sözleşmeye, teknolojik gelişmeler karşısında çalışanların işten çıkarılmayacağına ilişkin maddeler koydurarak, çalışanları güvence altına almaya çalışmıştır. Teknolojik açıdan büyük ilerleme kaydeden Türk medyası, yapısındaki bu karmaşa nedeniyle giderek güvenilirliğini yitirmektedir. Bu da medya alanında birçok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Büyük sermaye gruplarının elinde toplanan medya kuruluşları bir anlamda haber akışının tek yönlü olmasını, yani çeşitli fikir ve görüşlerin çok yönlü bir biçimde

duyurulmasını engellemektedir. Artık günümüzde sermayenin medya alanına yatırımı ulusal düzeylerde kalmayıp, uluslararası düzeye ulaşmıştır. Büyük sermaye grupları küresel medya ortaklıkları kurmaktadır.

2. Filmin Doğuşu ve Gelişimi

Sinemanın tarihi, yalnızca yüzyıllık bir zaman dilimini kapsasa da karmaşık ve zengindir. Sinema tarihi beş, o yıllık dönemlerle değerlendirilir. Bu kısmen sinemanın hızla yayılmasını sağlayan yapısından kaynaklanır çünkü bir iletişim aracı olarak geniş kitlelerce kolayca anlaşılabilir; kısmen de sinemanın gelişimini ya da yok oluşunu gerektiren 20. yüzyıldaki iktisadi yapı tarafından ikiye katlanan teknolojinin geometri ilerlemesiyle ilişkilidir (Monaco, 2001; 517).

Sinema modern elektrikli ve elektronik iletişim sistemlerini biçimleyen diğer teknolojik yeniliklerin çoğundan daha fazla kolektif bir icat olarak ortaya çıkmıştır. Fransa'da ve Amerika'da; görüntüyü geniş bir izleyici topluluğuna yansıtmak gibi önemli bir işleve sahip olan *kinetoscope* adlı buluşun kullanılmaya ve yayılmaya başlanmasıyla sinemanın ilk uygulamaları başlatılmıştır.

Fransız kardeşler Louis ve Auguste Lumiere, Paris'te ilk defa *kineteskop*'u görünce bundan çok etkilenmişler ve bu alanda çalışmaya başlamışlar, kısa bir zaman sonra da sinematograf adlı aygıtla ilk kez hareketli görüntü elde etmeyi başarmışlardır. Lumiere kardeşler halka açık ilk film gösterisinin 1895'te Paris'te gerçekleştirmişlerdir.

Lumiere'in ilk sinema gösteriminden (1895) bir yıl sonra sinema, İngiltere'ye, Belçika'ya, Portekiz'e, aynı zamanda da A.B.D'ne yayılmıştır. 1896'da sinema sahneleme olgusunun öncüsü Melies ilk filmlerini gerçekleştirmiştir. 1900 yılı, sinema tarihinde son derece önemli bir yıl olmuştur. G.A Smith, aynı film şeridinde yakın çekim ve genel çekimi alması olarak kullanarak, ilk gerçek kurguyu oluşturmuştur. 1907'de sinema güldürüsü yaratılmış ve ilk kez çizgi filmler gerçekleştirilmiştir. 1908'de Hollywood'da film çekilmeye başlanmış ve Hollywood, daha sonraki yıllarda sinemanın merkezi haline gelmiştir.

Birinci Dünya savaşı sonrasında, sinema okullarının ve buna bağlı olarak sinema araştırmaları arttığı görülmüştür. Rus Dziga Vertov, 1919'da "sinema-gerçek" kuramını ortaya atmıştır. 1927 yılına kadar sessiz sinema estetiğinin belgesel, dram ve komedi filmi alanında bir bütünlüğe ulaşmıştır. 1930-1940 dönemi süresince büyük sinemacılar olanaklarını ortaya koymuşlardır. A.B.D. büyük çapta bir yapıma olanak veren iktisadi gücü sayesinde dünya sinema sanayisinin başında yer almıştır. 1941-1945 yılları arasında İkinci Dünya Savaşı'nın da etkisiyle durulan sinema 1945'den sonra 1960 yılına kadar eski oluşumlarla yetinmek zorunda kalmıştır. 1960 yılından sonra yönetmenlere tanınan özgürlükle sinema önce "sinema-gerçek" kuramı üzerinde yoğunlaşmış ve özgürlükler sayesinde neredeyse insanoğlunun psikolojik davranışlarındaki çeşitlilik kadar çok çeşitli bir hale gelmiştir (Savaş Ferhat / TRT Ankara Tv. Kameramanı).

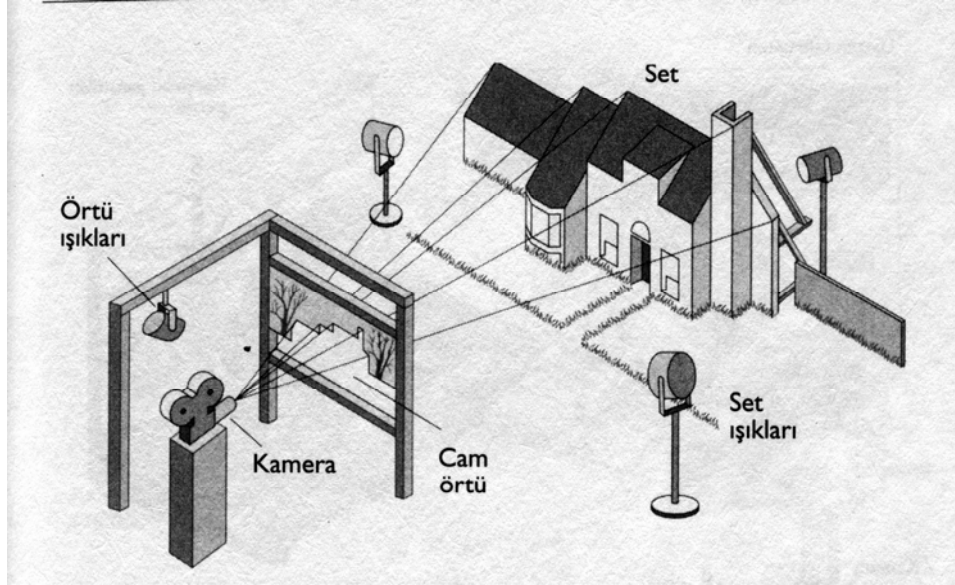
Her yapıt kendi ilkelerini zorunlu kılar, ancak aynı zamanda bu ilkelerin geçerliğini göstermek zorundadır. Önemli olan şu ya da bu biçimi seçmek değil, bu biçimi neden seçtiğini bilmek, çok iyi bilmektir. İlkesel anlamda bir film çekimini gerçekleştirmek, mekansal ve estetik değer yönünden; film yapımın gerçekleştirmek son derece çok yönlü ve disiplinler arası gerçekleştirilen bir işlemdir. Hatta mevcut olan teknik donanım ve teçhizatın eksiksiz oluşu ve teknik elemanların nitelikli ve donanımlı olmaları sayesinde film çekiminin gerçekleştirilmesi ve sahnelerin realize edilmesi daha pratik ve kısa sürede gerçekleştirilecek bir eyleme dönüşmektedir. Dolayısıyla bir film çekimini gerçekleştirmek; sanal veya reel düzenlemelerin etkinliğinde son derece önemli ve ekip çalışmasının başarısına bağımlı olan bir sistemdir.

Filmsel yapının ilkeleri günümüzde yeterli düzeyde tanınmakta ve gelişime açık olarak ilerlemektedir. Ancak henüz tamamlanmış bir süreç değildir. Bütün çekim ve sahne düzenlemesine yönelik ilkelerin bilinmesi bir yapıtın gerçekleştirilmesi için yeterli değildir. Yazar için olduğu kadar yönetmen için de yetenek ve fikirlerden başka bir de stile sahip olmak gerekmektedir. Bir başka deyişle estetik bilgilerini kişisel bir yapıt gerçekleştirmede bilinçli olarak kullanmak gibi özetlemek mümkündür. Ayrıca, yalnızca bu yapıt için geçerli olabilecek yeni kurallar oluşturmak ve böylelikle ona özgün bir karakter kazandırarak, akademik bir bilginin yöntemli, sıradan bir

uygulanmasından başka bir şey olmasını sağlamak ile konuyu daha bilimsel anlamda çözümlenmek gerekmektedir.

3. Sinema Mekanlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

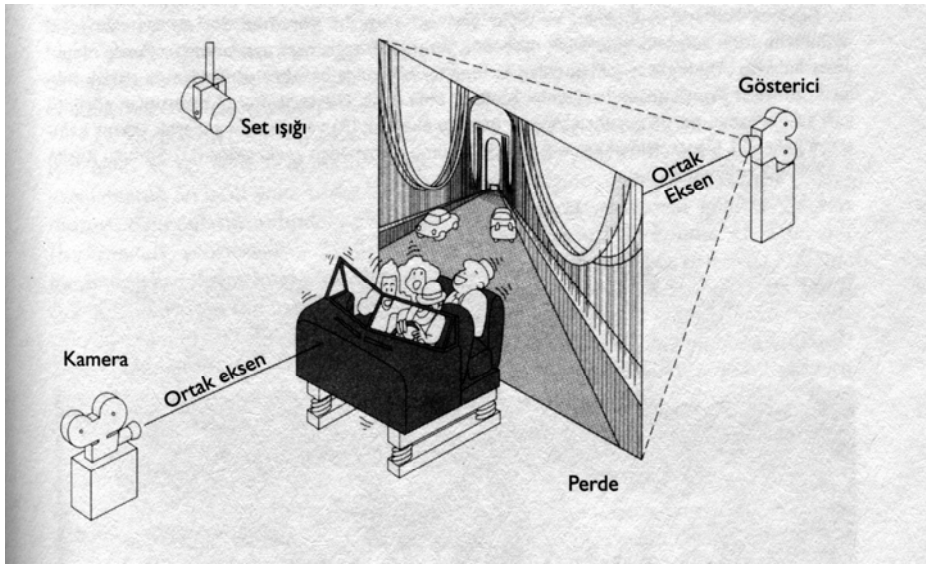
Tarihin ilk günlerinden itibaren zaman kavramı tanımlanmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Özellikle fizik ve felsefe alanlarında zaman kavramını tanımlamaya yönelik çalışmalar ağırlıktadır. Zaman, hareket ve mekan kavramlarını da içinde barındırır. Zaman ancak mekandaki değişim ve hareketle algılanabilir. Zaman, bu açıdan sanatın da konusu haline gelmiştir. Güzel sanatlarda zaman boyutunun yaratılması ve bunun izleyiciye hissettirilmesi önemli bir durumdur. Bu konuda sinema, zaman ve mekanı bir araya getirerek, bir zaman ve mekan sanatı olur.

Şekil 1 Sahne ve mekansal oluşum tasarımının ne başından düşünülmesi gereken önemli bir planlama düzenidir.

Mekan parçalarını zamansal bir sırayla düzenlenmesi ise sinemada “kurgu”yu ortaya çıkarmıştır. Kurgu yoluyla farklı zaman ve mekanlarda yapılmış çekimler anlamlı bir şekilde bir araya getirilir ve film bir oğudan diğerine, bir mekandan diğer mekana, bir

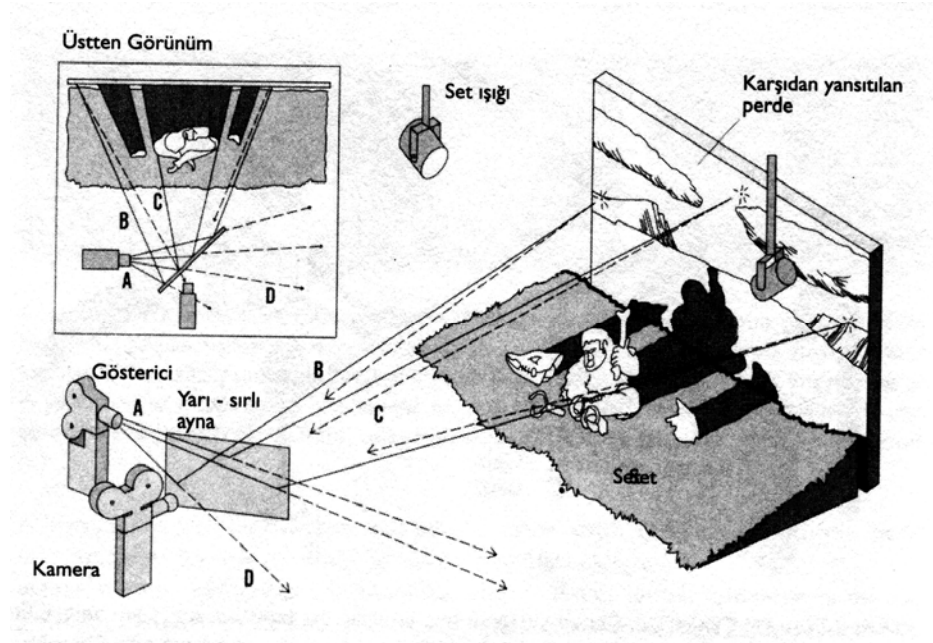
zamandan başka bir zamana atlayarak gelişir. Porter, birbirinden farklı zaman ve mekanlarda gerçekleşmiş olayları bir araya getirerek kendinden sonraki yönetmenleri etkileyecek bir anlatım biçimi oluşturur. Griffith ile sinemada ortak bir dil kurulur. Bu dil binlerce yıllık tiyatro geleneğine, Aristoteles'e dayanan bir anlatım biçimi üzerinde şekillenir. Tiyatrodaki geleneksel dramaturji sinema dilini etkiler. Geleneksel anlatıda öykü ve olay örgüsü vardır. Geleneksel sinema anlatısında olaylar belli bir düzen içinde, belli bir sırada gerçekleşir. Zaman, karmaşık olmayan ve homojen bir yapıdadır. Filmin teatral yapısına uygun bir biçimde, kronolojik sırada ilerleyen bir zaman akışı vardır.

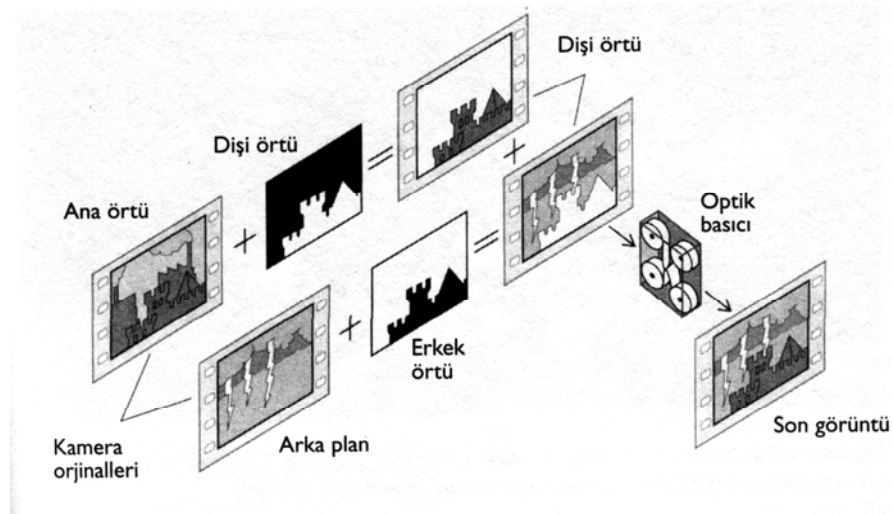
Şekil 2 Kamera ve gösterici, aynı anda çalışmaları için ayarlanmaktadır. Böylece kameranın çekim yaptığı aynı anda gösterici de bir çerçeveyi yansıtmaktadır. Sahnenin önündeki dekor ve yer alan kişiler arkalarındaki yarı geçirgen olan perdenin yansıtmayacağı biçimde aydınlatılmaktadır, bu yarı saydam perde yalnızca göstericiden gelen ışığı geçirmektedir.

Sinema dilinde çoğunlukla, zamanını geçtiğini ve ekranın değiştiğini gösteren özel efektlerin başında gelen eritme ve kararma yeni sinemada ortadan kalkmış gözüküyor. Bu filmlerde zaman geçmesi doğrudan kesme ile veriliyordu. Eritme, yumuşak görüntülerin ilişkilendirilmesi için duyarlı, bir bağlantıyı göstermek için de entelektüel bir araç durumuna getirilmiştir.

Şekil 3 Film sahneleri arka fonda yansıtılan derinlik duygusu ile farklı mekanlarda olduğu izlenimi veren ortamların etkinliğinde oluşmaktadır.

Şekil 4 Sahnelerdeki mekanın oluşumu için üst üste eklenen mekan dizgeleri yer almaktadır.

4. Türkiye’de Sinemanın Doğuşu Ve Sinema Mekanlarının Gelişimi

Türk sineması 1950’lerin başından itibaren geniş kitlelere ulaşmaya başlamıştır. Bu dönemde sinema, sorunları değil güzellikleri ortaya sermiş ve salon tipi filmlerle genelde halkı eğlendirmeye çalışmıştır. Film sayısındaki artış sinema salonlarının da artmasına, özellikle yazlık sinemaların çoğalmasına sebep olmuştur. Fakat 1970’li yıllardaki toplumsal devinimler ve televizyonun da yaygınlaşmasıyla birlikte sektöre olan ilgi azalmıştır. 1980’lerde videonun da etkisiyle geleneksel sinema izleyicisi evlerine çekilmiş, birçok salon kapanmış ve Türk sineması ciddi bir finansman sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Bu dönemde seyirci Avrupa’nın diğer ülkelerinde olduğu gibi Hollywood filmlerine yönelmiştir. Bu etkinin günümüzde de yoğun bir şekilde sürmesine rağmen, 1980’den sonra ortaya çıkan daha çok psiko-sosyal, psiko-kültürel filmler ve dönemin sonlarına doğru ağırlığını koyan sosyo-kültürel filmler geniş halk kitlelerine ulaşmayı başarmış, özellikle genç kuşak üniversite öğrencilerini çevresinde toplamıştır. Günümüzde devlet tarafından yapılan yardımlar, Eurimages’in desteği ve Türk-yabancı ortak yapımların çoğalmasıyla birlikte, Türk filmleri büyük sinemalarda gösterilmeye başlanmış, seyirci sayısında da gözle görülür bir artış meydana gelmiştir.

5-Türkiye’de Sinema Mekanlarının Günümüzdeki Uygulamaları, ‘Neredesin Firuze’ Ve ‘Vizontele Tuba’ Filmlerinin Sahne Düzenlemelerine Mekansal ve Sosyo-Kültürel Yönden Yaklaşım

5-1 ‘Nerdesin Firuze’ adlı filmin sahneleri

Bu film Türkiye’de son yıllarda egemen olan pazarların nasıl bir ekonomik çöküş içinde olduğunu ve sorunlarını değişik ve esprili bir yaklaşımla dramatik öğelerle değerlendirmekte ve aktarmaktadır. Ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve kültürel ortamı eğlendirici ve neşeli bir anlayışla ele almış ve bu anlamda sembolik öğelerle aktarmaktadır.

Resim 1. Filmdeki sahnelerde genellikle dışavurumcu ve abartılı diyebileceğimiz bir yaklaşım bulunmaktadır.

Resim 2. Filmde dekora eşgüdüm oluşturacak şekilde seçilen kostümler de benzer ifadeleri taşımaktadır.

Resim 3 Filmde müzikal öğeler taşıyan sahneler de bulunmaktadır.

Resim 4 Filmde iç mekan için seçinle ortamlar son derece güncel, sıradan fakat yalın olmayan farklı tarzların bir arada kullanıldığı bir etkiye kendini göstermektedir.

Resim 5 İç mekanda seçinle süslü ama biraz yoz zevki yansıtan donatılar ve kostümler aslında bir anlamda eleştirel bir yaklaşımın ifadesini vermektedir.

Resim 6 İç mekanın dışı dönük olmayan gün ışığında çok boğuk ve içe dönük yaklaşımla düzenlenmiş olması, filmin konusu ile paralel özellikler taşımakta, kasvetli ve ağır bir hava vermektedir.

Resim 7 Sahnelerdeki yoğun ve karmaşık ifadeler renklerle de vurgulanmıştır.

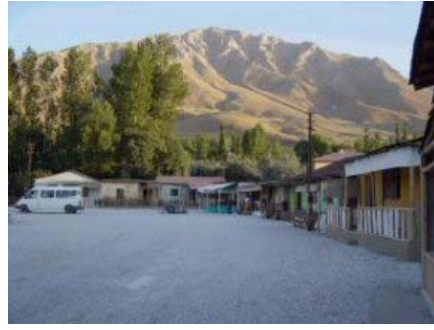
Resim 8 Sahneler sosyal sorunlara eleştirel yaklaşımlar göstermektedir.

5-2 Vizontele Tuba Adlı Filmin Sahneleri

Bu film Türkiye’de teknolojik gelişmelerin ilk defa kullanılmaya başlanması ve devamında yaşanan sosyal ve toplumsal olayları aktarmakta önemli bir sembolik işlev taşımaktadır. Türkiye’de kırsal kesimde yaşanan kültürel ve sosyal gelişmeleri ve sorunları ele alarak bu kavram içerisinde yaşanan değişik boyutlardaki sevgi temaları ile aktarmıştır.

Resim 9 Film kırsal alanda dış ve iç mekan eşit ağırlıklı olarak çekilmiş ancak dış mekan için seçilen alanda yapısal eklentiler hazırlanmıştır.

Resim 10 Filmin çekildiği ortamın genel bir görünümü

Resim 11 Film için hazırlanan dekorun yapım aşamasında bir görünümü

Resim 12 Resim 11'deki dekorun yapımının son aşamaları

Resim 13 Film için ayrıca konut alanlarını ifade eden yapılar oluşturulmuştur.

Resim 14 Filmde kullanılan araç ve öğeler önemli gösterge değerleri taşımakta ve sembolik bir içeriğe sahip olarak tasarlanmışlardır.

Genel bir yaklaşımla değerlendirecek olursak, araştırılmış ve incelenmiş olan bu iki filmde de ülkemizde yaşanan kültürel değişimler ve bazen deformasyonlara yol açabilecek yozlaşmalar sosyo-kültürel bazda toplumsal bir gerçeklik ve nüfus artışının getirdiği zorunlu bir sorunsal olmaktadır. Film ve film sahneleri, ait oldukları toplumların gerek estetik gerekse sosyal konum ve statülerinden etkilenen mekansal karşılıklar olduğuna göre burada bu iki film sahnesinde de yaşanmakta olan toplumsal sorun ve gelişmekte olan bir toplum olma etkinliği açıkça bu filmlerdeki sahneler de yansıtılmaktadır.

Film sahneleri;

-sahip oldukları gösterge değerleri ile ait oldukları toplumun kültür, yaşam biçimi, sosyal yaşam biçimi, ekonomik düzeyi, din ve inanç sistemleri vb.

-toplumun estetik yansımaları,

-toplumda öncelikli olan sorunların yansıtılmasında ve bunun gibi temel konular hakkında önemli birer referans olmaktadır.

Sonuç

Film sahneleri geçmişten günümüze taşıdıkları yoğun ve karmaşık ifade ve anlata biçimleri ile ve taşıdıkları sembolik değerler ile toplumlarda önemli bir aktarıma hizmet eden çok yönlü kavramlardır. Film sahnelerinin bu çok yönlü ve karmaşık yansıtma biçimi pek çok farklı disiplinin etkinlik altında gerçekleşmektedir.

Ülkemizden seçilen örneklerde ortak özellikler olarak görülmektedir ki sahnelerde ve yansıtılan kavramlarda sıklıkla yaşanan kültür deformasyonuna ve sosyal sistemlerde oluşan ve yaygınlaşan kavram kargaşalarına ve düzensizliklere rağmen halen arayışı içinde olunan dürüstlük saflık ve paylaşım gibi faktörler gibi toplumsal özellikleri de bünyesine barındırmaktadır.

Kaynaklar

- Aslanoğlu, İ.; (2001), Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı 1923-1938, METÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Azara, P., GURİ H. C., (2000). Bühnen Und Ausstellungs-Architekturdeutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart, Printed In Spain.
- Beranek, Leo.Leroy., (1992). Concert and Opera Halls: How They Sound, Published for the Acoustical Society of America.
- Bozdoğan S.; (2002). Modernizm ve Ulusun İnşası", p. 155-157, Metis Yayınları, İstanbul.
- Henri B., (1998). Metafiziğe Giriş" Çev: Karacasu, Barış, 1998, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Michael., B., (1993). Auditorium Acoustics and Architectural Design, E and FN SPON, London.
- Millerson, G., (1997). Television Scenic Design', Second Edition, Focal Press.
- Mitry, J., (1987). Sinema Estetiği ve Psikolojisi, Birinci Cilt. Adam Sanat, Ağustos, sayı: 22.
- Monaco J., (2005). Bir Film Nasıl Okunur? Sinema Dili Tarihi ve Kuramı, Sinema Medya ve Multimedya Dünyası, Oğlak Yayıncılık ve Reklamcılık Ltd. Sti.
- Mullarkey, J. (2000). Bergson and Philosophy, University of Notre Dame Press, Indiana, USA.
- Neufert Yapı Tasarımı Beta Yayınları, 1998 Beta Basım Yayım Dağıtım Aş.
- Orr, J. (1997). Sinema ve Modernlik, Çev: Bahçivan Ayşegül, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Özakman T., (1998). Oyun ve Senaryo Yazma Tekniği, Bilgi Yayınevi Ankara, Kasım.
- Russell, B. (2002). Batı Felsefesi Tarihi, Çev: Sencer, Muammer, İstanbul: Say Yayınları.
- Büker, S., (1985). Sinema Dili Üzerine Yazılar, Ankara: Dost Yayınları.
- Sözen M., (1996). Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarisi, p. 51, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara.
- Zebil, Y. (1998). H. Bergson ve Alain Resnais'de Zaman: Geçmiş, Bugün, Gelecek, 25. Kare, Sayı: 23.
- Weihsmann, H., (1988). Gebaute Illusionen, Architektur İm Film, Promedia.
- www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2006/Mayis/10/Haber_137139.aspx - 22k
- cim.anadolu.edu.tr/pdf/2004/1130847878.pdf
- www.mimarlikmuzesi.org/biyografi.asp?id=10030
- www.kameraarkasi.org/sinema/sinema/salon.html
- <http://www.turksinemasi.com/gundem/gundem.asp?keyword=neredesinfiruzekonu>
- <http://www.turksinemasi.com/gundem/gundem.asp?keyword=vizonteletuubageliyor>